

Štev. 2.

V Ljubljani, 1. svečna 1901.

Leto II.

HREPENENJE.

Po tebi se mi zopet toži,
nebo ti jasno, čisti vzduh,
po tebi — po razcveli roži,
po solncu hrepeni moj duh!

Po tebi, travnik moj zeleni,
po tebi, lipa senčna ti,
brez konca duša toži meni,
srce brez konca hrepeni.

Po lepi, pisani poljani,
po tebi, temni, hladni log,
po vama tožim v pesmi vbrani,
po vama pere lica jok.

Po vas, ve zeleneče lehe,
gruleči ti golobec bel
na dvoru kraj domače strehe —
duh meni vzdíše nevesel.

Po tebi, hišica domača,
ti svet nekdanji moj tesan,
po tebi duh se moj obrača
kot k materi otrok bolan.

In vas, metuljčki lahkokrili,
trobentice in zvončki vi,
ki ste iz rodne zemlje vsklili,
srce si moje spet želi.

Ve jagode na solnčnem vrti,
vabljevih črešenj nasmehljaj,
grozd sladki na domači trti —
kako sem žejen vas sedaj!

Ti lepo, čisto, jutro mlado,
ki si hodilo me buditi,
kako bi zopet zrlo rado
oko mi tvoj prelestni svit!

Ti poldan veličastni, jasni,
ko zvon iz line je donel,
kako sem v želji neugasni
po tebi spet zahrepenel!

Ti svetí mir, ti mrak večerni,
in tvoji sni in tvoj pokoj —
kako k vam v dalji neizmerni
duh se željan ozira moj!

Po tebi, cerkvice ti bela,
iztezam roke hrepeneč,
kako je duša tam gorela,
tako ne bo mi nikdar več!

Ob cerkvici ste vi, grobovi . . .
In v duši vstaja mi bridkost:
tam spe nekdanji moji dnovi,
tam moja mrtva spi mladost . . .

Igor.

Tam vrh rožnega oblaka . . .

Tam vrh rožnega oblaka
lepe spavajo pravljice . . .
Dete naše v zibki plaka,
vro mu iz oči solzice . . .

Tam nad zibko je obvisel,
pa pravljice speče zbudil . . .
Vtikhne dete kakor misel,
čudil se oblak je, čudil . . .

Zgoraj je oblak ugibal,
s čim bi dete sitno zmotil . . .
Kaj, ko dete bi zazibal?
Brž se k njemu je napotil.

Čudil se oblak in čakal,
zrl je dete v zibki speče,
potlej pa je sam zaplakal
od radosti, tihe sreče . . .

Fran Žgur.

Aj, na okna . . .

Aj, na okna, tja na okna
dihnila je zima,
rože je na njih pustila,
ki jih mnogo ima . . .

Ivo pa se smeje rožam,
okno vam odpira,
rože mrzle, halje bele
z dihom ust razdira:

»Rože, rožice studene,
le cvetite dalje,
kmalu z burjo vam napravim
trde, bele halje! . . .«

»Ko spet dahne vetrec mlačni,
ve se zasolzite,
pa cveticam lepšim v oknu
prostor naredite! . . .«

Smeje se skozi okno Ivo,
v divjo burjo gleda,
zima mrzla pa razsaja,
od togote blede . . .

Andrej Rapè.

Prijatelju.

„Ostani zdrav!“ dejal si tiho,
prijazno stisnil mi rokó,
besede jaz ti rekel nisem,
a govorilo je oko . . .

Ti si odšel in tu med tujci
ostavil si me samega,
z menoj spomin le dni je srečnih,
ki mi nihče ne vzame ga.

Narjan Pretko.

Nemirni Mirko.

Spisal C. Logar.

Jasno jutro je vstalo iznad gor, polno veselja in življenja. Po travi se je zablestela rosa v prvih solčnih žarkih, iz visokega žita se je dvignil škrlanec pod svobodno nebo in tam zapel in zažgolet jasen pozdrav jasnemu jutru. Počasi so se oživili drugi ptiči, zagostolele so sinice in ščinkovci, po gozdih so se oglasile grlice in kukavice, in okrog poslopij so zavriščali vrabci. Solnce se je pomikalo vedno višje in plavalo v mogočnem loku po čistem svodu. Žarki so prihajali vedno toplejši, prešernejši in šegavejši. Smuknili so v vsak kotic, skrbno pogledali na vsako posteljco, da bi videli, če je že vse pokonci. Danes so iskali zaman; bilo je prekrasno jutro, zato so ljudje večjidel že davno odhiteli na polje, na njive ali v gozde na delo.

Toda kaj je to? V svetli sobici poleg zelenega vrta se je zamajala odeja, in izpod rjuhe se je prikazala zaspana glavica. Žarki so se začudili, kako da niso že poprej opazili tega zaspaneta, zato so se podvizali, brzo švignili na rdeči ličeci, pošegetali okrog noska, se poigrali okrog oči — in zmaga je bila dobljena! Izpod odeje se je prikazala drobna roka in pomela očesci, ki sta se nato odprli in — Mirko je pogledal v zlato jutro. Nato je glasno zazdehal in skoro bi se bil zopet stisnil pod odejo in zaspal, da se ni ta hip oglasila iz bližnje sobe mamica:

»Mirko, le hitro vstani, ura je pol sedmih.«

»Tako, še nogavice poiščem.«

Ali Mirko ni takoj vstal. Bil je preveč zaspan; sinoči namreč kar ni mogel v posteljo. Zunaj je bil hladen in krasen večer; dišalo je po senu, na polju je pela prepelica, listje po drevju je trepetalo, in kresnice so se svetlikale po zraku. Mirko je letal za njimi, jih lovil s slamnikom — in zato danes ni mogel vstati. Ali oglasila se je mamica vnovič:

»Mirko, ali si že vstal?«

»Tako, še pas poiščem.«

In zazdehal je vnovič; pretegnil se je po postelji, iztegnil roke in že hotel skočiti na tla, ali bilo je tako prijetno in mehko na postelji kot še nikoli poprej. Ta hip se je spomnil, da je prinesel sinoči s seboj dve kresnici in ju pustil na mizi, kjer sta se utrinjali, dokler ni zaspal — ali danes ni bilo videti ničesar.

»Mirko, ali si že vstal?«

»Takoj, še hlače poiščem.«

Ali sedaj je bilo mamiči preveč. Prihitela je k njemu, da bi videla, kaj dela pravzaprav.

»Mislila sem, da si že oblečen. Hitro iz postelje in napravi se! Kdaj je že šel Sršetov Tonče z materjo na njivo!«

Slednjič je Mirko vendar vstal in se v hitrici oblekel. Ko je pozajtrkoval, je bilo ravno čas odhoda v šolo. Poiskal je knjige, ki jih je imel razmetane po vseh kotih, po tleh, po oknih, po stolah in odšel je z doma. Ni bil še daleč, ko se je zopet nečesa spomnil, in ta spomin mu ni bil ljub. Kaj je bilo?

Mirko ni delal časti svojemu imenu; bil je namreč nemiren in razposajen doma in v šoli. In ravno včeraj ga gospod učitelj ni mogel upokojiti; opominjal ga je brez prestanka, ali Mirko po navadi ni slišal. Niti za hip ni bil pazljiv: šepetal je, se oziral na levo in desno in motil svoje součence. Ko je naposled še tovarišu poleg sebe polil s tinto zvezek, ga je učitelj postavil za kazen v kot in mu velel, da mora drugi dan kupiti nov zvezek součencu. — Ali Mirku je to popolnoma izginilo iz glave; da mu je gospod učitelj povedal, da danes ni šole — o, tega bi Mirko ne pozabil, prav gotovo ne!

Sedaj se stvar ni dala prenarediti; da bi se vrnil domov poprosit mamičo za krajcarje, je bilo prekasno, a brez zvezka v šolo iti si ni upal. Hodil je počasi, kot bi ga težilo silno breme; vsak hip je postal, se ozrl okrog sebe in zopet šel par korakov dalje. Kaj bi storil? V šolo ne gre, in vrhutega tudi ni lepo v vroči, zaduhli sobi, a zunaj je vse tako veselo in živo.

Pogledal je proti zelenemu gozdu, in nova misel se mu je zbudila v glavi. — V gozd pojde, kjer zore jagode in gnezdiijo ptiči, kjer se bo lahko naletal do mile volje in nazobal borovnic. Da, v gozd pojde! Ta hip mu je bilo tako ugodno in veselo pri srcu, da bi bil najrajši zaukal in zapel iz polnega grla.

Sklep je bil hitro storjen in hitro izvršen. Črez nekoliko časa je Mirko že ležal pod košatim hrastom, se leno raztezal po mehkiem mahu in si brisal znoj, ki mu je kapljal z lic. Okolo njega je vse dehtelo, živelo in rajalo, bilke so se upogibale pod rahlimi valčki hladnega vetra, po tleh so lazile mravlje in nosile smrečne igle v svoja domovanja. Po cveticah so se obešali čmrlji, v grmovju je pel kraljiček veselo in razposajeno, in gori na visokih smrekah in borih so vpile šoje in srake.

Mirko je vstal in šel iskat jagod. V istini! Na prisojнем mestu, kjer je bilo drevje posekano, in je raslo samo nizko grmičevje, so se svetile in upogibale jagode, rdeče in črne, debele in mastne. Ves breg je bil posut s sočnim plodom, ki je visel v gostih kobuljah in vabil Mirka. Ta je zobal in zobal in ko je imel dovolj, je pričel nabirati v slamnik.

Solnce je postalo soparno, in Mirku je postalo zopet vroče; zato si je sezul črevlje in bos stopical po mehkih tleh. Zašel je v gosto travo, kjer je videl nekaj posebno lepih jagod. Iztegnil je roko po njih, ali ta hip je prebledel, zaječal in omahnil nazaj. Med travo se je vil debel, motnosiv gad in

silil Mirku pod noge. Spreletelo ga je hladno, kot bi mu zgomazeli mravljinici po prsih, srce se mu je vznemirilo in sapa zastala, komaj je imel še toliko zavesti, da je zbežal v divjem diru z mesta.

»U-uj, gad, gad, u-uj!«

Zagnal je slamnik z jagodami od sebe in bežal, bežal mimo dreves, skakal čez grmovja, se zapletal v robidovje — vedno dalje, dalje . . . Bal se je gozda, ki se mu je zazdel hipoma nevaren, mračen, srdit. Drevje je jezno šumelo, in okolo njega so se pripogibali vrhovi in mu pretili z dolgimi vejami; za njim je šuštel, in Mirku se je zdelo, da se vali gad za njim in da ga bo vsak hip pičil do smrti. Kadar se mu je zasadil kak oster pesek v boso nogo, je zakričal bolečin in v vedno večji grozi bežal iz gozda.

Naposled je prišel iz gozda — v dolini so se zabliščale hiše, in Mirko je omahnil utrujen na tla. Nemirno je gledal okolo sebe, se oziral trepetaje proti gozdu in težko dihal.

Čez pol ure se je odpravil šele proti domu, raztrganih hlačic, razpraskanih rok in ubodenih, krvavečih nog. Na poti je srečal Sršetovega Tončeta, ki je prihajal ravno iz šole:

»Mirko, kje si bil, da si takšen? Zakaj jokaš?«

Mirko je jokal dalje.

»Zakaj te ni bilo v šolo? Tam je bilo danes tako lepo! Gospod učitelj so nam pokazali toliko krasnih podob, a ti jih nisi videl. Zakaj te ni bilo v šolo?«

Mirko je jokal dalje.

»Vprašali so po tebi in mislili, da si bolan. A povej vendar, kje si bil, da si ves raztrgan, in iz noge ti teče kri?«

»V gozdu sem bil, namesto da bi šel v šolo; kmalu bi me bil pičil gad, ali sedaj bom priden kot ti.«

Prišel je domov.

»Zakaj jokaš, Mirko? Kje imaš slamnik? Kaj se ti je pripetilo?«

Ah, mamica je bila vsa v strahu zanj; tako silno ga je ljubila, a sedaj ga vidi nenadoma pred seboj takšnega.

»V gozdu sem bil in v šolo nisem šel, mamica. Oprostite, nikdar, nikdar več ne storim tega!«

In Mirko je ostal zvest svoji obljubi.

Ob vrnitvi.

*Ali me še kaj poznate,
valčki bistrega potoka?
Saj ste videli igrati
z vami me še kot otroka.*

*»Prav nič več te ne poznamo . . .
Bog ve, kje so tisti vali,
ki so videli igrati
takrat tebe na obali?«*

Narjan Pretko.

Kaj se je sanjalo Jošku?

Spisal *Simon Palček.*

Poljančev Joško je bil vesel in živahen otrok. Domači in sosedovi so ga imeli radi. Pa kaj bi ga tudi ne! Saj je bil Joško priden in ubogljiv, in to nič ne de, če je bil vrhutega tudi poskočen in zabaven.

Ali težko je najti človeka, ki bi bil brez napake. Pa tudi Poljančev Joško ni bil brez nje. Bil je namreč Poljančev Joško silno radoveden. Povsod je hotel biti, vse je hotel videti in vedeti. Kadar so se zbrali otroci pred hišo k igri — Poljančev Joško je moral biti med njimi. A to moram precej povedati! Hodil je že v šolo — v drugi razred. In nikdar se ni lotil igranja, dokler se ni vsega naučil in izdelal vseh domačih nalog. In to je gotovo vredno vse hvale!

In kadar so se pogovarjali njegovi tovariši, med katerimi je bilo seveda tudi nekaj starejših, je Joško vselej govoril in govoril, kakor da bi vse vedel in znal. Pa kadar so se zbrali odrasli ljudje in so se pogovarjali, je pristopil Joško in se vtikaval v njih pogovore. Ali tu jo je časih izkupil, zlasti če sta bila prisotna njegov atej in njegova mamica.

»Joško, ti sodiš med otroke!«

»Aló, Joško, h knjigam!«

»Glej ga! Povsod sili s svojim jezičkom!«

»Ti klepetulja!«

»Ti radovednež!«

»Ti sitnoba!«

»V kot te postavim!«

»Klečal boš na ajdi!«

»Ti brblja!«

Da, take je moral slišati Poljančev Joško! In lepo in tiho jo je odkuril, pa niti mignil ni več z jezičkom! A jezilo ga je vendarle, in takrat si je želel, da bi bil velik, tako silno velik! »O, le čakajte«, tako je govoril sam s seboj, »le čakajte, saj bom tudi jaz zrastel, in takrat me ne boste podili iz svoje srede, o, še prosili me boste, da naj pridem med vas, pa me ne bo, mene že ne — ha!«

Inu! Jezilo ga je!

Poljančevi so živeli v mestu. Imeli so lepo hišo in bili so imoviti. Joškova mamica je bila dobrega srca. Pomagala je siromakom z denarjem, jedjo in obleko. Večkrat je povabila tudi svoje sosede na južino. Gospe so se ob dobri kavi vselej živahno razgovarjale in sklepale o tem in onem, kaj bi se dalo prirediti, da bi se bolj zabavali meščani, pa da bi od tega imeli kaj dobička tudi ubožnejši ljudje.

Bilo je predpustom. Gospe, zbrane pri Poljančevih, so sklenile, da napravijo veliko veselico. Vsak, kdor se je udeleži, bo moral plačati 3 krone vstopnine. Kar ostane čistega denarja, tega bodo potem izročile mestnemu županu, ki ga naj razdeli med mestne ubožce. Gospe so sklenile, da bodi ta

zabava takozvana maškarada. Vsaka naj se obleče kako drugače nego je opravljena navadno. Ena bodi oblečena kot Gorenjka, druga kot Dolenjka, tretja kot Štajerka, četrta kot ciganka, peta kot Italijanka in tako dalje. Tudi moški bodo morali zamenjati svoja navadna oblačila. Eden bodi Črnogorec, drugi Hrvat, tretji Anglež, četrty Bur, peti Kitajec in tako dalje . . .

Ko so se zbrale gospe k temu važnemu posvetovanju, se je vsilil med nje tudi Joško. Lepo se je stisnil v kot k peči. Silno rad bi slišal, kaj se bodo pogovarjale mamičine znanke. Ali ni se mu posrečilo!

Mamica zapazi Joška, pristopi k njemu in mu reče odločno: »Joško, tu ni danes prostora zate! Pojdi v kuhinjo, vzemi knjigo s seboj in lepo beril! Zdaj še ne sodiš med odrasle ljudi!«

Joško je nategnil obraz v kisle gube. A nič ni pomagalo! Mamica ga je prijela za rokav in ga meni nič tebi nič odvedla v kuhinjo. Joško je nekoliko časa vzdihoval, se kisal in tarnal, končno pa se je spomnil, da bi vendarle lahko poslušal, kaj bodo govorile gospe.

Joško si misli: »Prav tiho pojdem po prstih tja pred vrata in bom poslušal, kaj bodo govorile v sobi.«

Rečeno — storjeno!

Joško se priplazi do sobnih vrat . . .

Razume se, da je slišal vse natanko, kar so govorile in sklepale gospe v sobi. — »O jej! To bo pa silno lepo tam na maškaradi! Oh, ko bi mogel biti tudi jaz poleg! Oh, zakaj nisem že velik, da bi se napravil v maškaro! Oh — oh — oh!« Tako-le je vzdihoval Joško.

In ves dan je mislil na maškare. Izmislil si je tudi, kako bi se oblekel. Vsi bi ga gledali. V belih nogavicah in črnih čreveljčkih, v dolgi, pisani suknji s tanko, dolgo palico v roki in z belimi lasmi bi lepo korakal po dvorani med drugimi maškarami . . .

Tako je mislil Joško ves dan.

Pa je prišel večer, in Joško je legel v posteljico. Komaj je cobro zaspal, pa se mu je začelo sanjati.

V belih nogavicah in črnih čreveljčkih, v dolgi, pisani suknji s tanko, dolgo palico v roki in z belimi lasmi je lepo korakal po dvorani med

drugimi maškarami. Silno je bil zadovoljen, in lice mu je bilo nabrano v srčen nasmeh. In obkrožali so ga sami znanci in same znanke. In vsi so bili opravljeni tako čudno in nenavadno. Preden je vstopil v dvorano, ga je pozdravila sosedova Anka. Oblečena je bila v lepo, široko krilce z dvema, ob obeh straneh visečima krpama, ki ju je rahlo privzdignila ter napravila Jošku v pozdrav prijazen poklonček.

Ej, kako se mu je dobro zdelo!

A njegov prijatelj! Ta je bil kaj smešno napravljen. Imel je široke hlače in ohlapen jopič z debelimi, kepastimi gumbi, a glavo mu je pokrivala visoka, koničasta čepica. In vsi drugi so bili tako smešno, pa vendar lepo opravljeni, da ni mogel Joško prestati s smehom.

Tako je prebil vso noč med maškarami.

Zjutraj pa stopi mamica k njegovi postelji in mu reče: »No, Joško! Nocoj si pa bil silno dobre volje. Vso noč si se smejal. Pa kaj ti je bilo, sinko?«

Joško je poljubil mamico in ji v smehu pripovedoval, kaj se mu je sanjalo. In tudi mamici so ugajale njegove sanje tako, da se je z Joškom vred prav od srca smejala. Ko pa je došel Joško med svoje znanke in prijatelje — o joj! — to vam je bilo pripovedovanja in smejanja!

Pot me je nanesla mimo te vesele družbe. Postal sem in vprašal Joška:

»Kaj imate tako zabavnega, da ni smehu ne konca ne kraja?«

In pristopil je Joško k meni in mi vse povedal, kakor sem vam tu-le napisal.

In končno je dejal: »Glejte, takih maškar pa ne bo tamkaj, kamor pojdejo moja mamica in druge gospe, zakaj lepših maškar sploh menda ni kakor so bile te, ki sem jih gledal nocoj v sanjah.«

Izpolnjena želja.

Spisal Ivo.

»Da bi le bila sama v sejmu!« si je želela zavistna sejmarica, videča, da ne more vsem ljudem prodajati svojega blaga.

Nekoč pride na sejem v najhujši zimi in burji. »Danes bom sama! Hvala Bogu!«

Res napravi šotor, razloži blago in čaka — sama . . .

Ni bilo drugih sejmarjev, pa ni bilo niti druge žive duše.

Zavistna sejmarica je čakala toliko časa, da ji je burja odnesla blago in šotor.

Tedaj je bila popolnoma sama.

PRILOGA „ZVONČKU“

Igorček.

Igor, Igor, Igorček,
ti si solnček naš!
Ej, kako ti dobro je,
vedno se smehljaš.

Glavo s toplo čepico
ti pokrili smo,
pa v kožušček ta gorak
te zavili smo.

Pa poneseemo te zdaj
venkaj v lepi svet,
ki s krasoto zimsko je
ves oblit, objet . . .

Pa izlezel prsike boš
v desno, levo stran,
kjer razpet je snežni prî,
z biseri pretkan.

Srček bo ti vztrepetal,
od lepote vnet,
pa boš silil daleč tja,
daleč v beli svet.

Mamica te takrat bo
stisnila nasé
in s poljubčki rekla ti:
„Tu je dom zaté!

Tu je dom tvoj, Igorček,
tu-le kraj srca,
in od tod te mamica
za ves svet ne da!“

Modest.

V hudi sili.

Spisal Anton Pesek.

Se enkrat je vzletela sinica, skakala z vejice na vejico in vse natančno pregledala, če bi še našla kje kakšnega mrčesa, da bi si z njim utolažila lačni želodček. — Ničesar ni našla; kako tudi, saj je že dvakrat pregledala vsako vejo in vejico, in tam na Ločnikovem vrtu tudi, pri Dobrinu tudi, pri Strnenovih tudi...

»Čiv, čiv . . . živ, živ,« se je oglasil vrabec in sedel na drevo k sinici, »čiv, čiv . . . res, čudež je, da sem še živ, živ. — Kaj pa si tako otožna, strina?«

»Kdo bi naj bil vesel sedaj v tem času! Lačna sem, da mi že pajek prede po želodcu, in zebe me, zebe . . .«

»Čink, čink . . . hudo je, hudo«, je rekel strnad in prisedel.

»Hudo se nam godi, saj čutim tudi sam, a pogum nam ne sme upasti, in ne smemo se vdajati otožnosti.«

»Ah kaj, kdo bi ne bil otožen?! Včeraj mi je zmrznila sestra — tako radi sva se imeli — in danes . . . danes pa je zgrabila mačka mojo mamico, mojo ljubo mamico . . . In mene zebe, da se komaj držim vejice,« je tožila sinica in bridko zajokala.

»Bo že prišla pomlad«, jo je tolažil vrabec, »in vse bo dobro.«

»Da, prišla bo, a drage mi sestrice in ljube moje mamice mi ne bo vrnila! Prišla bo pomlad, a jaz je ne učakam. Dva dni že nisem užila ničesar.«

»Jaz tudi ne,« je dejal strnad. »Ne vem, kaj je, da ni več Strnenove Manice; prej nam je vsak dan potrosila zrnec in drobtinj pred oknom, a sedaj je že tri dni ni.«

»Zbolela je, zbolela«, je rekla sinica, »videla sem skozi okno, ko sem letala tam in iskala hrane, da leži ubožica. Tako rada sem jo imela!«

»In jaz tudi.«

»Moja sestra in mamica tudi.«

»Saj se nam vrabcem tudi hudo godi, vendar pri kurah pa le dobimo tuintam kako zrnce. — Mojega strica je kljunil predvčerajšnjim oni veliki petelin, ki tako ošabno koraka po dvorišču, in ni si upal več na dvorišče; nocoj pa je zmrznil ubožec — tam za skednom sem ga našel mrtvega.«

»Mrači se že . . . Ah, kako se bojim noči! Tako mrzel veter piše, da mi gre skozi mozeg in kosti . . . čin, čin — čin, čin . . .« ji je zaklepetal kljunček od mraza.

»Zaril se bom v kopico,« je rekel strnad, »toplo sicer ni v slami, a veter le ne brije tako hudo.«

»Zlezla bom tukaj-le v duplo, a zdi se mi, da ne učakam več dneva.«

»Kaj bi tako govorila!« je dejal vrabec, »nekaj mora vsak pretrpeti, še celo ljudje, ki so na toplem in imajo dovolj hrane, imajo svoje težave. — Vedita, prav jezen sem na ljudi, ker so tako nehvaležni. Koliko gosenic sem poleti pojedel in koliko sem jih nabral za svoje mladiče!«

»In jaz sem obrala sila mnogo mrčesa.«

»Gotovo bi ne okusili sadu, če bi mi ne pobirali škodljivcev! In sedaj, ko smo siromaki —«

»Nam ne dajo ni zrnca ni drobtince,« je dostavila sinica.

»Da, še celo preganjajo nas! Mojega tovariša je včeraj ujel hudoben deček in ga je mučil«, je tožil strnad.

»Ah, jaz ne morem več govoriti, preveč me stresa mraz! Ko bi le dobila zrnce ali drobtinico kruha, to bi mi segrelo želodček in mi dalo zopet moč!«

»Vidim, da bi že rada šla spat,« je rekel vrabec, »tudi jaz moram iti, da mi ne prevzame kdo prostora.«

»Kakšnega prostora?«

»No, vama že povem, kaj sem sinoči iztaknil. Tam v sosedovem dimniku sem . . .«

»Jojmene, sedaj šele vidim, da si črn kot dimnikar!« se je zavzel strnad.

»No, vama že povem, a drugim ne pravita. Zeblo me je, in iskal sem si toplega kraja, kjer bi prenočil. Letel sem mimo dimnika tamkaj-le, in tako toplo je prihajalo iz njega, da sem splezal skozi luknjo vanj. Našel sem mesto v njem, kjer se je bila izlušila opeka. Stisnil sem se tja in sem prav sladko spal. Ko se je pričelo danes zjutraj močno kaditi, sem pa vzletel.«

»Oh, ko bi še jaz našla kak topel kotec! Naj grem s teboj, znabiti bo prostora še zame!« je prosila sinica.

»Jaz tudi grem,« je dejal strnad, in zleteli so k dimniku. Vrabec je koj smuknil skozi luknjo v kotec, kjer je bila izpadla opeka. Sinica in strnad sta sedla v luknjo.

»Kako je toplo tukaj, tako blagodejno greje po vseh udih!«

»Ljudem je dobro, da sami ne vedo, kako, ker jim ni treba zmrzavati kot nam!«

»In jesti imajo dovolj . . .«

»Lahko bi se nas usmilili, a . . .«

Iskala sta, če bi še zase našla kak prostorček, a izpadel je bil le en kos opeke. Sklenila sta torej, da ostaneta v odprtini, v luknji dimnikovi.

Hipoma se je privadil gost dim navzgor. Skoraj bi jih bilo zadušilo, in prestrašena sta vzletela sinica in strnad, le vrabec je ostal, ker se je bil že privadil.

»Huuu, kar sapo mi je zaprlo! Hvala Bogu, da sva o pravem času odletela. Le glej, kako se kadi.«

»A kam pojdeva sedaj?«

»Kam? Sam ne znam! Mrači se že, v kopico se zarijem.«

»In jaz zlezem v duplo. Čin, čin . . . čin, čin . . . pri mozgu me trese, tako me zebe.«

»Lahko noč, strina, pridno dihaj, mogoče, da se ogreješ.«

»O, da bi sel«

Želela sta si še lahko noč in razšla sta se. Strnad se je zaril v kopico slame, sinica pa je zlezla v duplo.

Ko se je prihodnje jutro prebudil vrabec, je zletel na dvorišče, kjer so baš potrosili žita kuram. Dobil je nekoliko zrnec za zajutrek in zletel je na drevo, kjer so si prejšnji večer tožili drug drugemu svoja gorja. Ker ni nikjer opazil sinice, je pogledal v duplo. Ležala je mrtva. Ubožica je bila zmrznila ponoči. Povesil je žalosten glavo in odletel, da bi poiskal strnada. Ves dan ga je iskal povesod, a zaman; gotovo je poginil tudi ta siromak gladu in mraza.

Veselje mladih dni.

Spisal *Leon Poljak.*

ako se vas spominjam, lepi, mladi dnevi! Tako sem bil zdrav in vesel, tako srečen in zadovoljen! Tiste skrbi, ki mi jih je dajala šola, sem prebil z radostjo, a potem sem bil tako svoboden, tako vzradoščen, da sem poskakoval od samega veselja in ukal, da je letelo skozi ušesa!

Vse me je veselilo. Nebo, razpeto nad menoj, svet, razgrnjen okolo mene, domača hišica, ljubi moji starši, moji mladi prijatelji — vse, vse me je tako veselilo, in vse sem imel tako neizrečeno rad!

Pa naj je bila pomlad, poletje, jesen ali zima — vse mi je hodilo prav, vse je imelo toliko veselja zame.

Ah, ta lepa zima, ko je ležal sneg krog in krog — tako bel, blesteč in gladek!

1.

In zbirali smo se kraj vasi. Na saneh smo pridržali tjakaj, kar nas je bilo mladih ljudi, ki nas je družilo prijateljstvo. Dva sta vlekla sani, dva sta se peljala. To se je ponavljalo toliko časa, da smo bili vsi na mestu. Doma so nas skrbno oblekli, obuli in zavili, da nam ni mogel mraz do živega. A kadar je začelo komu prihajati mrzlo, je stisnil roke v žep, ali je dihal vanje, ali poskakoval z desne noge na levo in z leve na desno. To je šlo toliko časa, dokler ni začela kri hitreje teči po žilah. Potlej pa je bilo zopet dobro.

In počil je glas: »Aló, napravimo sneženega moža!«

In poprijeli smo se dela.

Navalili smo kup snega in ga postavili pokonci. Lepo smo ga potlej obdelali in obtesali na vseh straneh, da je bil okrogel. Proti vrhu smo ga zožili in mu na obeh plateh izrezali z deščicami roke. Nanj smo postavili veliko kepo. Za oči sta veljala dva oglja, a nos in usta smo označili s trščicami. Mati so mi dali doma star, počen lonec, ki sem ga poveznil sneženemu možu na glavo, da ne bi siromaka preveč zeblo.

»A da ne dobi nahoda«, je svetoval prijatelj Gregec, »mu zapalimo smodko, da ga bo grela v nos!«

In hipoma je tičala sneženemu možu v ustih smodka — iz lesa.

»Da ga ne bodo zbadale muhe, ki jih je posebno veliko pozimi«, je menil prijatelj Blažek, »mu denimo metlo v roke, da jih bo odganjal.«

In hipoma je tičala sneženemu možu v roki metla.

»Pa da ne bo siromak lačen«, je govoril prijatelj Jurče, »naj použije ta-le cmok! Dober je in bel kot bi bil potresen s cukrom.«

In Jurče je zmesil kepo in jo ponujal sneženemu možu.

Ta se pa seveda ni zme-nil zanjo, nego gledal je resno in zamišljeno predse. Pa je bil vendar tako lep in ponosen, da ga je prišel gledat celo naš kužek, ki je sicer najrajši čepel doma pri peči.

Ej, pa smo se spravili nadenj — nad sneženega moža!

»Uničimo tega ošabneža!« je vpil Jurče, ker ni hotel prej njegovega sneženega cmoka.

Jurče je odskočil par korakov nazaj, zamahnil in — šfrk! — sneženi cmok je priletel v pisker, ki se je razpršil v črepinje. In dobili smo pogum. Od vseh strani so letele vanj kepe, potlej smo ga še naklestili z metlo ter ga končno podrli na tla, da je ležal pred nami kakor je bil dolg in širok.

Najbolj smo se smejali majhnemu Pepčku, ki je bil ves okomotan in zavit, ki je vlačil za sabo svoje sančice in tiščal roke v hlačice. Temu je naš napad na sneženega moža tako ugajal, da se je brez prestanka smejal in vpil naprej in naprej: »He, te-te-te! Le dejte ga — sneženega moziclna!«

2.

Pa smo imeli še drugo in drugačno zabavo.

Županov Lipe nas je povabil k sebi na dvorišče, ki je imelo dovolj prostora za nas — mlade junake.

Razdelili smo se v dva oddelka in sklenili smo, da gremo drug proti drugemu v boj. Naše krogle naj bodo kepe, a naša trdnjava naj bo voz, ki je stal tamkaj koncem dvorišča.

Pa smo začeli!

Oni, ki so zasedli voz, so prej nanj nametali snega in so nas začeli neusmi-ljeno kepati. Kepe so letele v nas, ki smo bili na tleh, da se je kar prašilo. Seveda, saj je vendar lažje streljati na sovražnika odzgoraj dol nego odspodaj gor.

Priznati moram, da smo se držali vsi čvrsto, a vendar smo se bali mi pod vozom, da nas oni premagajo. V tem opasnem položaju pa nam je prišla rešitev. Ker je bil četrtek, nismo imeli šole. Korenov Nace pa je že dorastel vsakdanji šoli in je hodil v ponavljavno šolo. In baš tisti trenutek je prišel iz šole mimo županovega dvorišča.

Jaz ga zagledam in zavpijem: »Nace, na pomoč, na pomoč!«

In Nace ni bil len, temveč precej je pritekel na dvorišče, vrgel svoje šolske reči v sneg, napravil debelo kepo in jo zalučal na voz. No, meril je dobro. Kepa je priletela županovemu Lipetu v kučmo, ki mu jo je odnesla z glave, kakor bi jo spihala burja.

Nov pogum nam je šinil v žile. Prijatelj Jurče se je zaprašil na voz, da bi pometal sovražnike v sneg. In nič se ni bal, četudi so mu padale pesti po hrbtu. Ali v tem hipu je pošel onim na vozu sneg, in mi smo bili rešeni.

Sovražniki so poskakali z voza, mi pa smo tudi nehali s kepanjem, ker se nam ni zdelo junaško, da bi se borili s sovražnikom, ki mu je pošlo

streljivo.

Sklenili smo mir. Prijateljsko smo si stisnili roke in se razšli . . .

3.

Pa tako ravna vesela mladina še dandanes. Saj kadar me zanese pozimi pot v domačo vas, gledam skozi okno rojstne hišice doli po vasi in vidim, kako si dela mladina sneženega moža, kako se vozi po saneh in kako se kepa z belim, mrzlim snegom.

Kako se vas spominjam tedaj, lepi, mladi dnevi!

In stopim venkaj na zasneženo cesto in se začutim pomlajenega, veselega in zadovoljnega med živahno vaško mladino.

Kaj bi dal, ko bi mogel biti še enkrat tako mlad!

In skličem mladi svet, ki se zbere okrog mene. In tedaj postavljamo skupno sneženega moža, in spet se čutim otroka med otroki.

Ludoviček je pisal.

Spisal L. Černež.

Ludoviček bi vedno rad pisal. Če je dobil v roko košček krede, da ni nihče opazil, so bile takoj duri, postelje in omare polne črčkarij. No, to so mu že malo odpravili. Tembolj si želi zdaj svinčnika. Ako se mu posreči, da ga najde kje na tleh, prosi takoj za papir. Črčka in črčka, vmes pa premišljuje kakor kak učenec pri nalogi. »Ata, kaj je Luček pisal?« vpraša potem. Odgovora pa ne čaka, ampak začne takoj sam brati, s prstom kazoč na čudno pisavo: »Luček je piden.« Puste mu veselje in prikimajo. Tedaj še navadno spet kaj napiše, n. pr.: »Ata je tudi piden. Ata je moj.«

A še bolj nego svinčnik zanima Ludovička pero. Tisto namakanje v tinto mu tako ugaja. Ker pa se s peresom in tinto ni norčevati, mu je to strogo prepovedano. Najrajši seve skrivajo te reči pred njim, zakaj dete je pač dete in se lahko izpozabi. To pot pa je bil oče pozabljen. Pustil je na mizi tintnik s peresom. Zraven je ležala s trudom napisana pola papirja. Ludoviček je takoj opazil priliko. Splezal je na stol, vzel resno peresnik v desnico, namočil in začel pisati po — polni poli.

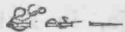
Večkrat se mu je posrečilo z namakanjem. Ko pa je spet zajemal, se mu je vrplo pero. V hipu je bil tintnik narobe. Pokotal se je črez papir na tla. Ludoviček je osupnil. Prvi trenutek je le gledal, potem pa začel vpiti. Oče ga je slišal in prihitel v sobo. Skoraj je omedlel. Sinček se je namreč držal za glavo, in zato je menil oče prvi trenutek, da se je vbodel s peresom v oko. Kmalu pa se je prepričal, kaj se je zgodilo.

Dasi je bila nezgoda neprijetna dovolj, je bil vendar hvaležen Bogu, da ni bilo večje nesreče. Nič ni storil sinčku, še pokaral ga ni. Tako se je Ludoviček kmalu ojunačil in smehljuje je vprašal očeta, brisočega tinto na tleh: »Ata, Luček je pisal.«

To pa je bilo očetu vendar preveč. »Da, da,« je rekel nevoljno ter pokazal na črna tla, »tu-le je napisano: Luček nič ne sluša, Luček ni piden!« Globoko je vzdihnil fantič in je potlačen sedel v kot.

Le nerad in z nevoljo je pogledal časih velikanski pečat svoje neubogljivosti na tleh. In kako dolgo ni isti izginil! Zdaj ga pa ni več.

Čas beži, in prej nego mislimo, bo prišel trenutek, da bo Ludoviček šel v šolo, kjer bo res — pisal. Bog mu daj tedaj več sreče!

Moj čoln.

Mirno se ziblje čoln
črez ocean,
nad je mladostnih poln,
upov in sanj.

Daleč od rodni tal
smoter je njegov,
tjakaj ga nese val,
gnan od vetrov . . .

Narjan Pretko.

Kraljeva oporoka.

Pravljica. Spisal *Jožef Barbič*.

daleč tam v deveti deželi je živel kralj, ki je imel dva sinova. Starejšemu je bilo ime Droh, mlajšemu pa Vitomir.

A zgodilo se je, da se je kralj postaral. Začutil je, da se mu bliža zadnja ura. Smrti se ni bal, zakaj vse svoje žive dni je bil blag in dobrosrčen in delil je bogate dobrote svojim podložnikom. Njegovo kraljevstvo je bilo prostrano, in blaginja je vladala med njegovim ljudstvom. Vsi podložniki so ga ljubili.

Kralj je imel sladko zavest, da je posvetil svoje dolgo življenje sreči svojega ljudstva. In zato se ni bal smrti.

Bilo je proti večeru, in solnce je ugašalo za gorami. Kralj je sedel pri visokem oknu, skozi katero so prihajali v sobo zadnji, rdečezlati solnčni žarki. Doli pod oknom se je razprostiral vrt, ki ga je bila obsipala pomlad z najlepšim cvetjem. Po zelenih vejah so požvrgavale ptičice v slovo svetlemu dnevu in v pozdrav tihi noči . . .

Kralj je čutil, da je to poslednji večer njegovega življenja. Poklical je predse svoja sinova, da se od njiju poslovijo in da jima razloži svojo oporoko.

In prišla sta Droh in Vitomir . . .

Bila sta krepka mladeniča, in zdrava in vesela mladost je jima sevala z lic.

In kralj izpregovori: »Glejta, sinova moja, prišel je trenutek, ko bom umrl. In kakor solnce tam za gorami, tako bo ugasnilo moje življenje. Doživel sem svojo dobo in zato bom umrl. Počivat pojdem tja daleč na oni svet . . .«

Kralj prestane in nekoliko pomišlja. Sinovoma pa se zaleskečejo solze v očeh, zakaj ljubila sta svojega očeta, in težko je jima bilo pri srcu v trenutku, ko se je bližala smrt kraljevemu gradu . . .

In kralj se vzdrami iz misli in govori: »In glejta, vidva sta mlada in zdrava in bosta živela. Vse, kar imam, ostavljam vama. Ta grad, v katerem smo sedaj, je tvoja last, Droh. In lepo polje in zeleni gozdi in prijazni griči in ponižne vasi, ki ga obdajajo, to je tvoja last, Droh. A sosednji grad onkraj reke, ki šumi po naši zemlji, je tvoja last, Vitomir. In lepo polje in zeleni gozdi in prijazni griči in ponižne vasi, ki ga obdajajo, to je tvoja last, Vitomir. Bodita si dobra soseda, bodita si dobra brata. Ljubita se med seboj, in moj blagoslov bo počival nad vsem, kar bosta započela! Ljubezen in strpljivost naj vodi vajina dejanja, in zlati ključi božje pravičnosti bodo vama odprli vrata v ono kraljevstvo, kjer deli pravični Bog plačilo za dobra dejanja! — Obljubita mi to, in sladka bo moja smrt!«

In Droh in Vitomir vzklikneta enoglasno: »Obljubljava Vam, oče!«

In kralj nagne glavo in umrje.

In na visokem nebu se utrne zvezda, ki je nekoliko prej zagorela v živem blesku. In v dolgem, svetlem traku zdrsrne na obzorje in zatone v tiho, mirno noč . . .

Ko so kralja pokopali, sta se ločila brata. Drohje ostal v gradu, kjer je umrl oče, Vitomir pa se je preselil na drugi grad. Živela sta v miru in sreči. Večkrat sta se shajala in se v bratovski ljubezni razgovarjala o tem in onem.

Kar sta započela, vse se je jima lepo izteklo. Ljudstvo ju je ljubilo in si prizadevalo, da jima dela veselje. In po lepem polju se je zibalo zlato žito, in zeleni gozdi so se košatili s ponosnimi hrasti in mogočnimi bukvami, in prijazni griči so bili obsenčeni z vinsko trto in z dišečimi breskvami, in ponižnih vasi mirno in zadovoljno ljudstvo je pobiralo bogate darove radodarne prirode. Zdelo se je, da počiva nad srečno zemljo blagoslov starega kralja . . .

* * *

Sosednji kralj pa je živel potratno in vihravo. In vse njegove zakladnice so se izpraznile, a njegovo ljudstvo je ubožalo. Ko je pa zvedel in videl, kako srečno živita njegova soseda Droh in Vitomir, se mu je zbudila nevoščljivost, in na vsak način je hotel, da zaseje med brata razdor in poruši njiju lepo slogo.

Gre torej k Drohu in mu reče: »Glej, Droh, tvoj brat te hoče uničiti, zakaj vse, kar je tvojega, hoče imeti sam. Napadel te bo z vojsko, da se polasti tvoje lepe posesti in tvojega dobrega ljudstva. Pripravljen bodi na to!«

In od Droha gre k Vitomiru in mu reče: »Glej, Vitomir, tvoj brat te hoče uničiti, zakaj vse, kar je tvojega, hoče imeti sam. Napadel te bo z vojsko, da se polasti tvoje lepe posesti in tvojega dobrega ljudstva. Pripravljen bodi na to!«

Tako je zbudil nevoščljivec v bratih nezaupnost in strah. In ukazala sta napraviti velikanske kovačnice, kjer so noč in dan kovali meče in sulice, šleme in oklepe in drugo tako orožje in opravo. In razglasila sta povelje, da mora vsak moški, ki ima še zdrave ude, v orožje in pod zastave. In počivalo je delo na polju, in plugi so rjaveli, in sahnele so vinske trte, ker ni bilo nikogar, da bi jih prirezaval, okopaval in privezaval. Nemir in nered, razburljivost in zlovolja je zavladala povsod . . .

Vojaki so se urili brez prestanka v orožju. Vsak je vedel, da pride gotovo do bitke. In matere so se bale za svoje sinove, in otroci so bili v skrbah za svoje očete.

In dvignila sta se Droh in Vitomir s svojima vojskama in sta se pomikala drug proti drugemu. Vojaki so sirovo vpili in hrepeneli po krvi. Dvigal se je na rodni zemlji divji, hrumeči šum, neubrano, hreščeče petje vmes pa je odmevalo rožljanje mečev, sulic in oklepov. Kraj gozda sta trčili vojski druga na drugo. Zahrumelo je besno kričanje, in oči so zagorele vojakom v nekakem divjem, strastnem ognju . . .

Še trenutek, in brat bi planil na brata, in rdeča, vroča kri bi pojila zemljo, in toliko in toliko življenj bi prestalo za vekomaj . . .

Tedaj pa čudno, preteče zašumi vejevje, in v zraku se prikaže bela podoba . . . Droh in Vitomir pogledata kvišku, in sto in sto oči se obrne tjakaj, koder plava bela podoba . . .

Bila je odeta v dolgo haljo. Bledo in resno lice je obkrožala dolga, kot sneg bela brada. In v istem hipu zakličeta Droh in Vitomir: »Oče, moj oče!« — In v resnici: bil je to kraljev duh! — In v levici je držal zlate ključe, a z desnico je kazal proti nebu. V trenutku obmolkne divji šum vojakov in žvenket orožja, in iz višave priplava k zemlji glas: »Ljubita se med seboj!«

Droh in Vitomir sta razumela te besede in spomnila sta se govora umirajočega očeta. Neizmerno kesanje se je jima zbudilo v prsih. Vržeta vsak svoj meč v kraj in zdirjata na brzih konjih drug k drugemu. Odjašeta, si sežeta prijazno v roko ter se ljubeče objameta. — In sreča in blaginja se je vrnila med njiju ljudstvo. — Ko je sosednji kralj zvedel, kaj se je zgodilo, se je zbal, da se ne bi Droh in Vitomir maščevala. Zasedel je konja in bežal. Ponoči pa se mu je konj izpotaknil. In kralj je padel vznak in si zlomil tilnik.

Spoštuj stare ljudi!

Zapisal Solovej.

Živel je pred davnim časom ubožen, star kmet s svojo hčerko nekje v hribih. Njegova koča je bila majhna, a tudi polje ni bilo veliko. Kmet ni mogel več delati. Zato je delala hči tem vztrajnejše, da je mogla živiti sebe in očeta.

Nekoč gre v gozd. Tam hipoma zagleda neznanega starca, ki je padel na tla. Takoj steče k njemu in mu pomaga na noge.

Starec ji reče: »Hvala ti, dobro detel! Vem, da spoštuješ svojega starega očeta, a ti spoštuješ tudi druge stare ljudi. Zato se ti bo dobro godilo. Dam ti rastlino, ki bo živila tebe in tvojega očeta.«

Ko to izpregovori, pokaže deklici rastlino, ki je še ni nikdar videla. Bil je lan.

Pajek in polž.

Zapisal Solovej.

»Čudno se mi zdi,« reče pajek, »da moreš stanovati v tako tesni hišici. Jaz živim po palačah — tudi v kraljevih sobanah razpenjam svojo pajčevino.«

Polž odgovori: »Ne bi rad živel po tujih stanovanjih. Rajši stanujem v majhni, toda svoji hiši.«

Jaz pa vem . . .

Jaz pa vem: ena dušica
zame živi na svetu,
jaz pa vem: ena rožica
zame je v lepem cvetu.

Jaz pa vem: ena zvezdica
zame je sredi néba,
jaz pa vem: tiha zemljica
vzame me, če je treba . . .

Dušica, nič se ne jokaj, nič,
umreti je enkrat dano;
rožica, pridi na moj grobič,
zvezdica, stoj nad mano!

Vida.

Leni sluga.

Zapisal *Solovej.*

Gospod je imel jako lenega slugo.

Neko noč ga je slišal, kako je neprestano vzdihoval: »Silno sem žejen. Ko bi imel le kupico vode!«

Gospod hitro pozvoni.

Sluga pride in vpraša gospoda: »Česa želi Vaša milost?«

»Prinesi mi steklenico vode,« ukaže gospod.

Sluga je moral iti k vodnjaku na dvorišče po vode. Ko jo prinese gospodu, mu ta reče: »Tako! Sedaj se napij, da ne boš več žejen!«

Modrijan in ošabnež.

Zapisal *Solovej.*

Mnogo let pred Kristusovim rojstvom je živel na Grškem modrijan Sokrat.

Nekoč sreča Sokrat znanca in ga uljudno pozdravi. Toda Sokratov znanec je bil tako ošaben, da mu ni odzdravil.

To zapazijo prijatelji modrega Sokrata in mu reko: »Zakaj pozdravljaš tega ošabnega in neuljudnega človeka?«

Sokrat odgovori: »Ali hočete, da bi bil tudi jaz tako neuljuden kakor je oni?«

Poskočnica.

Brzih nog
naokrog,
semintja,
kar se da!

U lice kri
zakipi . . .
Milan zna —
hopsasa!

Eh, ti spak!
Pa je vznak
legel v prah:
„Jh, oh, ah! . . .“

Igor.

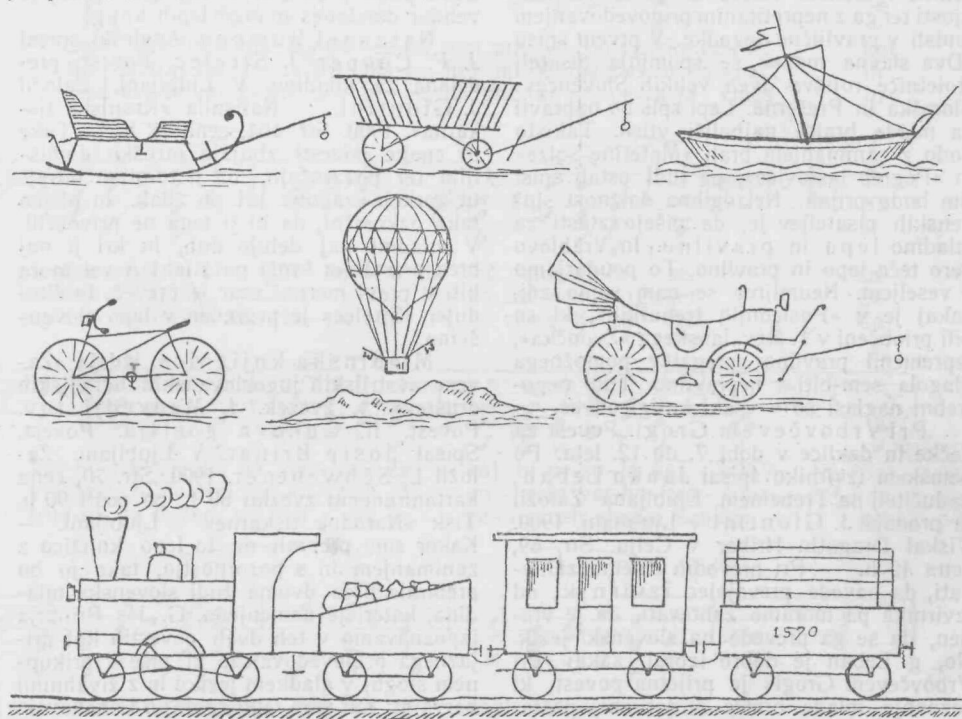

Mladi risar.

Priobčil *Vojteh Sitsch.*

Ker ste lansko leto tako radi posnemali podobice, priobčene na tem mestu, bom nadaljeval letos »Mladega risarja«. Veselilo me bo, če bom slišal, da vam bodo tudi letos take in enake podobice delale veselje in zabavo. Le pridno se poprimite risanja! Z njim si vadite roko in oko. Današnji »Mladi risar« vam kaže razne naprave, ki se jih poslužujemo, če hočemo priti hitreje iz kraja v kraj. To vse je izumil človeški duh.

Novo stoletje

se je začelo letos z Novim letom. To novo stoletje je po številu dvajseto. Naj bi bilo XX. stoletje zlasti Slovencem srečnejše in pravičnejše nego nam je bilo preteklo XIX. stoletje!

Sneg.

Kar je tebi v spanju odeja, to je prirodi pozimi sneg. Brez odeje bi v mrzli noči prezebel, takisto bi pozeble v mrzli zimi kali, ki spe v zemlji, če bi čeznojo ne razgrnil Bog belega plašča — snega.

Usmilite se ptičic!

Zima je, in ptičice zmrzujejo in trpe glad. Usmilite se teh ubogih živalc, jim potresajte krušnih drobtin in drugega živeža! Hvaležne vam bodo zato in vas bodo v gorkih dneh razveseljevale s petjem in vam koristile s pokončevanjem škodljivca mrčesa!

Vrste ptic.

Doslej je znanih 13.000 vrst ptic, ki živijo po vsi zemlji. Onih ptic, ki so že izginile z zemeljskega površja, je znanih 2000 vrst.

Nove knjige za mladino.

Rudolf Vrabl: Božično darilo. — Založil J. Giontini. — Katololiška Tiskarna 1900. Str. 46, cena 30 h. — Gospod Rudolf Vrabl je zbral pod naslovom »Božično darilo« sedem povesti, oziroma pravljic in basni ter jih podal za Božič slovenski mladini. To je že tretja knjižica, ki jo je spisal Vrabl v teku enega leta. Vrabl je ljubezniv pripovedovalec, ki ume otroškega duha. Čimdalje bolj se otresa prevelike domišljije in stopa na zdrava, prirodna tla. Saj ni samo oni spis pravljica, kjer se slikajo v neverjetnih barvah čudovite dogodbe, nego tudi pravljico prevajaj duh pravega življenja, ki dvigne bralca v lahkem vzletu iz puste vsakdanjosti ter ga z nepretiranim pripovedovanjem umisli v pravljlične dogodke. V prvem spisu »Dva slavna moža« se spominja pisatelj stoletnice rojstva dveh velikih Slovencev: Slomska in Prešerna. Lepi spis bo napravil na mlade bralce najboljši vtisk. Takisto bodo z zanimanjem brali »Materine solze« in »Pogreb lastovice«, pa tudi ostali spisi jim bodo prišli. Neizogibna dolžnost slovenskih pisateljev je, da pišejo zlasti za mladino lepo in pravilno. In Vrablovo pero teče lepo in pravilno. To poudarjamo z veseljem. Neumljivo se nam samo zdi, zakaj je v »Poslednjih trenutkih«, ki so bili priobčeni v 1. številki »Zvončka«, izpremenil pravilno spregatev pomožnega glagola sem-biti v nepravilno. Tudi nepotrebnost naglasi so v vsaki knjigi odveč.

Pri Vrbovčevem Grogi. Povest za dečke in deklice v dobi 7. do 12. leta. Po nemškem izvirniku spisal Janko Leban, nadučitelj na Trebelnem. Ljubljana. Založil in prodaja J. Giontini v Ljubljani. 1900. Tiskal Dragotin Hribar v Celju. Str. 69, cena 40 h. — Pri prevodih smemo zahtevati, da navede prevajalec izvirnik, od izvirnika pa moramo zahtevati, da je vreden, da se ga prevede na slovenski jezik. No, g. Leban je dobro izbral, zakaj »Pri Vrbovčevem Grogi« je prijetna povest, ki seznanja mlade bralce z dobrimi, pošteniimi in plemenitimi ljudmi. Tudi g. Leban piše gladko in pravilno, a v bodoče mora razločevati pridevnik majhen (klein) od mali (wenig). Takisto je treba razločevati med zastonj (unentgeltlich) in zaman (vergebens). Namesto kajti pišimo rajši zakaj, v prihodnjem času pa rabimo namesto daljše oblike pomožnega glagola sem-biti krajšo obliko (bodem-bom, bodebo ...)

Nezgoda na Palavanu. Poslovenil V. S. V Ljubljani 1900. Izdal in založil J. Giontini. Natisnila Ig. pl. Kleinmayer & Fed. Bamberg v Ljubljani. Str. 80, cena 40 h. — Ta knjiga nam je najlepši dokaz, kakšne ne smejo biti knjige, ki so namenjene za mladino. Prvič je že

snov taka, da ni vredna piškavega oreha. Mestoma je naravnost sirova (n. pr. str. 29). Drugič je jezik tako neusmiljeno slab, neokreten in rovtarski, da resno svetujemo prevajalcu V. S-u, naj se nemudoma poprime učenja Praprotnikovke »Slovenske slovnice za prvence«, sicer naj nikdar več ne prime za pero! Samo na prvih dveh straneh smo si zaznamenovali dvajset grdi napak, lahko si torej mislite, koliko jih je na 90 straneh! »Nezgoda na Palavanu« sodi — v peč. G. Giontiniju svetujemo, naj ne zalaga v bodoče takih spak, a rokopis naj izroči v korekturo komu, ki je večš slovenščine. Slovenske mladine ni treba pitati s tako neužitno hrano, saj je vendar dandanes mnogo lepih knjig!

Natanael Bumpo. Angleški spisal J. F. Cooper. I. Strelec. Povest, predelana za mladino. V Ljubljani. Založil J. Giontini. — Natisnila »Kranjska tiskarna«. 1900. Str. 104, cena 48 h. — Take in enake povesti zbujajo otroško domišljijo ter povzročajo, da ji tintam hitreje in gorkeje zapolje kri po žilah. In nismo tako ozkosrčni, da bi ji tega ne privoščili. V mladini naj deluje duh, in kri ji naj brez prestanka kroži po žilah! A vse mora biti v pravi meri. Cesar je preveč, to škoduje. »Strelec« je preveden v lepo slovenščino.

Mladinska knjižnica. Izdaja »Zaveza avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev«. 1. zvezek. I. Medvedji lov. Povest. II. Čukova gostija. Povest. Spisal Josip Brinar. V Ljubljani. Založil L. Schwentner. 1900. Str. 70, cena kartoniranemu zvezku 80 h, po pošti 90 h. Tisk »Narodne tiskarne« v Ljubljani. — Kakor smo prebrali mi to lepo knjižico z zanimanjem in s pozornostjo, tako jo bo prebiral brez dvoma tudi slovenska mladina, kateri je namenjena. G. Jos. Brinarja izpoznavamo v teh dveh povestih kot prijaznega pripovedovalca, ki piše v prikupnem slogu, v gladkem jeziku in z živahnimi barvami. Kar smo rekli zgoraj o Lebanovem jeziku, to velja tudi o Brinarjevem. »Medvedji lov« je pravzaprav skupina četvero povesti, ki pa ustvarjajo lepo celoto. »Čukova gostija« je nekaj posebnega v slovenski mladinski književnosti. Brinar je ubral prav šaljive strune, ki bodo zbujale mnogo presrčnega smeha med mladimi bralci. Vrh tega je Brinarjevo opisovanje zdravo, neprišiljeno, da nam stoje kraji, osebe in živali prav živo pred očmi. V teh dveh povestih ni nič nepotrebnega besedičenja in dolgočasnega raztezavanja v dolgost in širokost, da smo v resnici veseli knjižice, ki nam jo dela še prikupnejšo nje čedna zunanjščina. In dandanes moramo pač zahtevati, da je to, kar dobi mladina v roke, lepo tudi po svojem licu. Naslov je narisal g. arhitekt

Ivan Jager. Rdeče rože značijo s cvetjem prepleteno mladost, nad katero se dviga solnce. Spodaj vidimo čitajočega otroka, ki mu krajša večerne ure lepa knjiga. Obe sovi sta znak učenja in učenosti. — Kar nič se ne čudimo, da je nagradil ti dve

povesti »Češko-slovenski spolek v Pragi«. To nam je nov dokaz, kako skrbje tudi bratje Čehi, da bi se obogatila naša mladinska književnost. In g. Brinar jo je gotovo obogatil!

Vesela pevka.

Besede zložil Ant. Namrè.

Uglasbil Ferd. Fuwdec.

Veselo in živo.

Sem dek-li-ca mla-da, ve - se-la, sem pra-vo slo-ven-sko dek-le, kot
Ko zjutraj da - ni-ca pri - pla-va, koj mi-ka me glas-no za - pet', in
Slad-kej-še mi pesmi do - ni - jo, ko ptič-ki pre-pe-va-jo vmes, in

slavček ve-se-lo bi pe-la, da b' da - leč odme-va-lo se. Za-
ko-maj se dan mi za - zna-va, koj ti - ho zač-nem žvr-go-let'. Se
sap'ce krog me-ne šu - mi-jo, oh, to je ve-se-lje za - res! Če

kaj bi nek' sladko ne pe - la? Za - kaj bi ve-se-la ne b'la? Saj
vmi-jem, o-ble-čem, po-kri-žam in an - gelu var-hu 'zro - čim, se
trud-na pa le-žem po - či - vat, o pe-semcah sladko sanjám, pov-

vsak' dan krog mo-je-ga če - la mi sap'ca slo-ven-ska pih - lja.
k de - lu z ve-seljem pri - bližam, vmes pe-sem-ce slad-ke dro-bim.
sod mi lah-ko je pre - bi - vat', ker sladko za-pe-ti si znam.

Zračite stanovanja!

Prvi in najzanesljivejši pripomoček v vseh boleznih je sveži zrak, zakaj vdihavanje čistega zraka je eden izmed prvih pogojev našega zdravja. V vsakem prostoru, kjer bivajo ljudje, se onečisti zrak z izhlapevanjem naših pljuč in naše kože, in take škodljive snovi, ki jih izločuje naše telo, zopet vdihavamo. Nihče se ne umiva z

vodo, s katero se je že kdo pred njim umil, a zrak, ki je bil že stokrat v pljučah in telesu drugih ljudi, vdihavamo brez pomisleka in prebivamo po več dni in noči v prostorih, ki niso prezračeni! — Stanovanja moramo torej zračiti. Tudi pozimi je treba večkrat odpreti okna in vrata, da zaveje v naše stanovanje sveži zrak. Zado-
stuje, da je odprto stanovanje 2 do 3 minute!